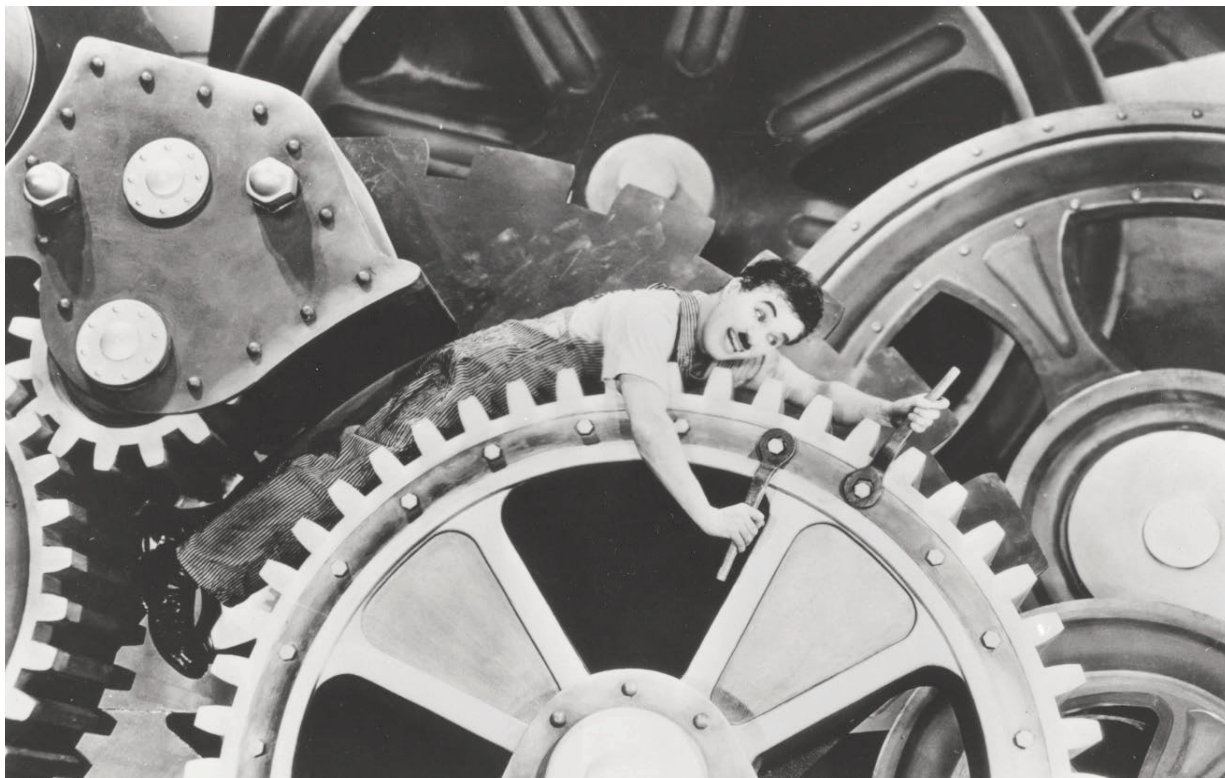

Moderna tider

Charlie Chaplins "Moderna tider" från 1936 brukar räknas till filmhistoriens allra bästa filmer. Den handlar om individens kamp för överlevnad i en hård värld, där pengar skattas högre än värdighet, trygghet och lycka. Där maskiner ersatt människor och människor behandlas som maskiner. Där Charlie och hans väninna tycks vara de enda som verkligen lever. Med humorn som vapen går Chaplin till storms mot det moderna samhällets avigsidor – och vinner, förstås, en lika obegriplig som skratframkallande seger.

Rekommenderad från åk 3

EN FILMHANDLEDNING AV
MALENA JANSON

Bakgrund: Chaplin och Moderna tider

Arbetet med "Moderna tider" påbörjades 1933. Chaplins förra film, "Stadens ljus" (1931), hade blivit en enorm framgång och regissören var vid det här laget världens i särklass mest kända person. Som Chaplinkännaren David Robinson uttryckt saken så har ingen människa, varken förr eller senare, upplevt idoltrycket starkare än Chaplin vid den här tiden och det är ett under att han klarade av pressen.

Chaplin hade nyligen kommit hem till Hollywood efter

en lång resa i Europa och Asien. Resan var tänkt som en promotionturné för "Stadens ljus" men förlängdes och utvecklades till en lång kombinerad arbets- och semesterresa med många spännande möten. Vart han än kom blev han kontaktad av celebriteter som ville ses och prata över en middag och på detta sätt mötte han förutom kultureliten även Albert Einstein, Winston Churchill och Gandhi. Gandhi var den ende Chaplin träffade som aldrig sett någon av hans filmer men han tog intryck av mahatmans idéer om industrialismen och varför den inte passade i Indiens kultur och klimat.

Efter börskraschen 1929 följde Depressionen, en global finansiell kris med arbetslöshet, fattigdom och nationalism som följd och spåren av dessa var påtagliga i Europa – synbara till och med för Chaplin som rörde sig i helt andra kretsar än den de som drabbades hårdast. Och han engagerade sig starkt i samhällsdebatten – delvis kanske för att han själv vuxit upp i fattigdom. Om den gryende nationalismen uttalar sig Chaplin nedslående träffsäkert inför en journalist i början av 1930-talet: "Patriotismen är den värsta galenskapen världen lidit av. Jag har rest runt i Europa i flera månader nu. Patriotismen är allerstädes närvarande och den kommer att leda till ett nytt krig." Om arbetslösheten i USA säger han vid samma tid till en annan journalist att "Något är fel. Saker har skötts illa när fem miljoner människor är arbetslösa i världens rikaste land. Jag tror inte att man kan avfärda detta chockerande

faktum med att dåliga tider alltid måste följa på goda." Chaplin utarbetade rentav ett ganska omfattande verk om samhällsekonomin, "Economic Solution". Bland hans förslag till krislösningar var kortare arbetsdagar, en global valuta och en förändrad inställning till industrimaskiner – möjligen en influens från Gandhi: "Arbetsbesparande maskiner och andra moderna uppfinningar var ju inte tänkta att öka profiten utan att hjälpa mänskligheten i sin strävan efter lycka."

Chaplins samhällskritik är framträdande i "Moderna tider" men tack vare att regissören som vanligt använder humorn som vapen blir det aldrig frågan om någon plakatpolitik eller propaganda. I stället driver han hejdlöst med vad företagets profithunger gör med individen (driver henne till vansinne), vad arbetslösheten gör med människan (får henne att drömma om en tillvaro i fångelse) och vad fattigdomen gör med medborgaren (leder henne in i kriminalitet).

Men det var fler saker som bekymrade Chaplin vid 1930-talets början. Överhängande för hans skapande var introduktionen av ljudfilmen i slutet av 1920-talet. Chaplin var mycket skeptisk mot ljudfilmen: "Jag avskyr den. Den kommer att ruinera världens äldsta konst, pantomimen, och beröva oss fantasin." Regissören menade att den nya tekniken dels begränsade det universella, visuella filmspråket till en uppsättning nationella, verbala språk – med språkförbistring och distributionsproblem som följd. Dels på intet sätt kunde göra rättvisa åt hans komedistil som ju nästan uteslutande byggde på pantomim; den visuella mimikens humor. Många blev också de Hollywood-stjärnor som föll hårt i och med ljudfilmens inträde, tragedier som skildras i t ex Billy Wilders "Sunset Boulevard" (1950), Stanley Donens och Gene Kellys "Singin' in the Rain" (1952) och nu senast Michel Hazanavicius "The Artist" (2011).

Dock lyckades Chaplin undgå ett dylikt öde. "Stadens ljus" gjordes på traditionellt manér utan dialog trots att i stort sett alla andra i Hollywood redan övergått till ljudfilmen. Däremot utnyttjade Chaplin den nya tekniken till att

komponera musik som ackompanjerade filmberättelsen och därmed ersatte den stumfilmspianist eller orkester som musiksatt de tidigare filmerna. Många tvivlade på att "Stadens ljus" skulle kunna bli en framgång men alla tvivel kom på skam när filmen gjorde succé över hela världen.

"Moderna tider" var ursprungligen tänkt som en vanlig ljudfilm med dialog men Chaplin ändrade sig under inspelningen. Filmen kom i stället att bli filmhistoriens allra sista stumfilm. Dock finns ett rikt ljudspår med såväl musik som ljudeffekter samt en del prat – alltihop pålagt i efterhand. I en av filmens sista scener, där Chaplin som sjungande kypare framför den berömda så kallade manschettvisan, fick världen rentav för första gången höra den berömda regissörens röst på film. Intressant nog använder han den till ett artistnummer som i sig är en hyllning till pantomimen och en drift med det talade ordet: Han har glömt sångtexten och improviserar i stället ihop ett italiensklingande låtsasspråk med inslag av begrepp som "spaghetto", "cavore" och "portobello". Med hjälp av sitt utstuderade kroppsspråk har han dock inga som helst problem att kommunicera visans handling, till den gapskrattande publikens obeskrivliga förtjusning. Charlies framträdande blir en succé och resulterar samtidigt i 1-0 till stumfilmen mot talfilmen.

En annan intressant omständighet kring "Moderna tider" är att kvinnan som spelar den unga flickan är Paulette Goddard som efter filmens premiär blev regissörens tredje hustru. Precis som Chaplin hade Paulette Goddard vuxit upp i fattigdom och fått försörjningsansvar redan som barn. Bland annat är det nog just detta stråk av autenticitet – äkta kärlek mellan de två huvudrollerna och det självupplevda armodet – som gör filmen så oförglömlig.

Filmens handling

Första bilden visar en tät fårskock, bestående av hundratal vita får och ett svart i mitten, som trängs i en fålla. Rakt klipp till en massa av industriarbetare på väg upp ur

en tunnelbaneuppgång, på väg till jobbet. Därefter befinner vi oss inne i fabriken som just öppnat. I ett kontorsrum på övervåningen sitter direktören. Han läser serier, löser korsord och övervakar arbetarna via en bildskärm. Emellanåt beordrar han ett ökat produktionstempo.

Nere på fabriksgolvet arbetar Charlie vid löpande bandet, där hans uppdrag är att dra åt muttrar i en platta i allt högre fart. Hamnar han ur takt påverkas alla arbetarna vid bandet och kaos uppstår. Vid lunchdags kommer en uppfinnare som vill demonstrera sin senaste mackapär – en matningsmaskin som utfodrar arbetarna medan de utför sitt jobb och därmed kan spara pengar åt direktören. Eftersom Charlie inte har någon matlåda med sig blir han försökskanin. Dessvärre fungerar maskinen långtifrån perfekt och lunchen urartar i en kladdig miss-handel.

Eftermiddagspasset innebär ytterligare ökat arbetstempo. Charlie dras in i det jättelika maskineriets kugg-hjul och när han kommer ut igen har han uppenbarligen "en skruv lös" – arbetet har drivit honom till vansinne och han utför en bokstavligt och bildligt sanslös balett med sina skiftnycklar, åtskruvande allt han kommer åt, tills han blir hämtad av ambulans och tagen till psykiatrisk vård.

En tid senare är han friskförklarad och släpps på nytt ut i världen med förmaningen att undvika stress, vilket är hart nog omöjligt i den hektiska stadsmiljö han lever. Det dröjer dock inte länge innan Charlie, hjälpsam som han är, plockar upp en röd flagga som fallit ner från en förbi-passerande lastbil. Han viftar med flaggan för att väcka chaufförens uppmärksamhet och råkar på det sättet hamna i spetsen för ett revolutionärt demonstrationståg. Han gripas av polisen som kommunistledare.

I en parallellhandling (ytterst ovanligt i en Chaplin-film!) ser vi en ung, fattig men företagsam flicka stjäla bananer från ett lastfartyg. Hon slänger frukt till hungriga barn, flyr hastigt när hon blir tagen på barn gärning och kommer sedan till sitt fattiga hem där hon delar ut bana-

ner till sina småsyskon och sin arbetslöse, nedstämde far. Mamman, får vi reda på, är död.

I fängelset delar Charlie cell med en storvuxen och otrevlig typ. Vid lunch hamnar han dessutom bredvid en knarksmugglare som, för att undvika att bli upptäckt av plitarna, håller vitt pulver, förmodligen kokain, i saltkaret. Charlie får i sig ansemliga mängder av knarket och blir plötsligt stursk, stark och hyperaktiv. När några fångar sedan gör ett flyktt försök lyckas han mirakulöst stävja upproret och hjälpa fångvårdarna. Som en följd tilldelas han en luxuös cell, blir alla plitars favorit och stortrivs med sin fångvårdstillvaro. När han småningom meddelas vara en fri man blir han därför långtifrån glad.

Under tiden har den fattiga flickans pappa tragiskt skjutits till döds i samband med ett gatupplopp och hennes småsyster blivit omhändertagna av socialen. Själv lyckas hon smita från socialen för att leva ett fritt men påvert liv.

Charlie har fått ett rekommendationsbrev från fängelse-direktören och med detta i handen får han snart arbete vid ett skeppsvarv. Det dröjer dock inte länge innan han lyckas sänka ett halvbyggt skepp och får sparken. Han längtar tillbaka till det sköna livet i fängelse och gör vad han kan för att gripas av polisen. När han mycket plötsligt och bokstavligen stöter ihop med den fattiga flickan som, utom sig av hunger, just stulit ett bröd tar han på sig skulden. "Det var jag som tog brödet" säger han men ett vittne avslöjar flickans skuld. I stället går Charlie in på en restaurang och tar för sig av maten, kan naturligtvis inte betala och hamnar i en polispiket. Dit in slängs snart även den fattiga flickan och när piketbussen plötsligt välter och tumult uppstår smiter de iväg tillsammans. När de utmatade slår sig ner på en gräsplätt utanför ett litet hus börjar de dagdrömma om ett vanligt, hederligt liv med hem, arbete och mat på bordet och Charlie bestämmer sig för att åter söka arbete.

Lite senare går de förbi ett varuhus där nattvakten just råkat ut för en olyckshändelse och Charlie får hans jobb. Efter stängning släpper han in flickan i varuhuset och de

äter sig först mätta och beger sig sedan till leksaksavdelningen där de provar rullskridskor. Charlie gör en fantastisk men farlig uppvisning av sin skicklighet; framlänges, baklänges och piruetter, med och utan ögonbindel. Därefter går flickan och lägger sig i en stor säng på den luxuösa möbelavdelningen medan Charlie går sin rond. Då stöter han ihop med några inbrottsjuvar. Efter ett visst tumult visar sig en av dem vara en gammal arbetskamrat från löpande bandet. "Vi är inga tjuvar, vi är bara hungriga", säger han och därefter festar de tillsammans på varuhusets champagne.

Morgonen efter vaknar flickan och rusar i väg strax innan varuhuset öppnar. Charlie hittas sovande i en tyglåda och hämtas av polis. När han slipper ur häktet ett par veckor senare väntar flickan på honom. Hon säger att hon har en överraskning och tar honom med till ett hem som hon hittat åt dem. Det visar sig vara ett fallfärdigt ruckel i stadens utkant där det mesta är trasigt men de två är lyckliga.

Vid frukosten dagen därpå läser Charlie i tidningen att fabriken ska öppna på nytt och att man därför söker arbetare. Han rusar i väg och lyckas tack vare sin iver få en plats. Tillsammans med en chefsmekaniker ska han laga maskinerna som stått stilla länge men det går inte så bra. Mekanikern råkar fastna mellan de jättelika kugghjulen så att bara huvudet sticker ut och när det är lunchdags matar Charlie honom. Just när maskinerna kommit igång igen är det dock dags för strejk och Charlie är återigen utan arbete. Utanför fabriken råkar han skjuta sten på en polis och blir tagen till häktet igen.

Två veckor senare blir han utsläppt och återigen mött av flickan som blivit upptäckt som dansös och fått jobb på en dansrestaurang. Hon fixar jobb även åt Charlie som sjungande kypare trots att han egentligen varken kan servera eller sjunga. När han senare på kvällen ska visa vad han går för uppstår kaos i köket och bland gästerna. Bland annat försöker han under lång tid servera en fin herre en stekt anka som hela tiden hamnar på villovägar.

När det är dags för honom att uppträda har han svårt att komma ihåg sångtexten så flickan skriver ner den på hans

lösmanschetter. I början av sitt nummer utför han dock en så sprättig dans att manschetterna flyger av och han blir tvungen att improvisera. Han sjunger ett påhittat, italienskklingande språk och använder hela sitt kroppsspråk för att förmedla texten. Det blir publiksuccé, restaurangägaren är förtjust och han får fast anställning. Men just som allt verkar ordna sig till det bästa dyker två män upp. De ska ta med sig flickan till ungdomsanstalt eftersom hon tidigare smitit från socialen. Charlie och flickan lyckas återigen fly.

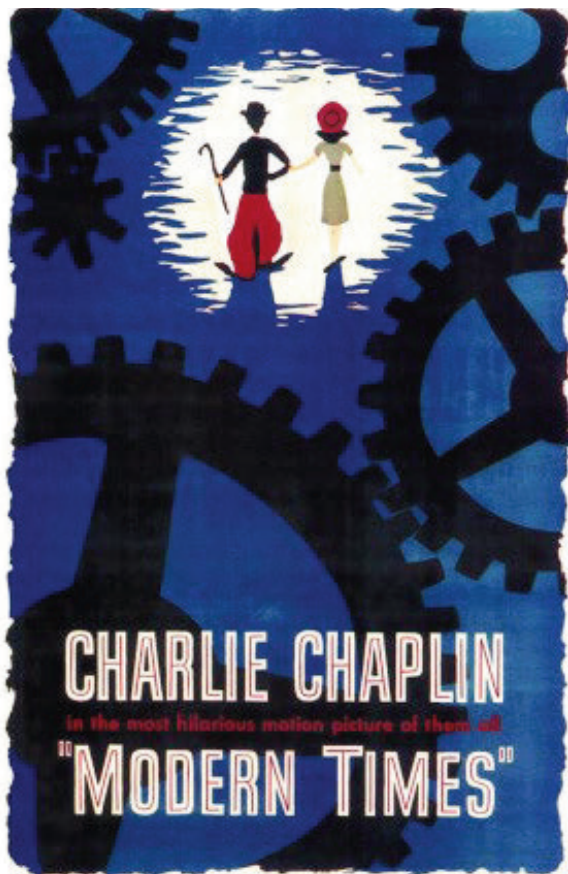
Nästa morgon vaknar de vid landsvägen där de tillbringat natten. Flickan är modstulen, tycker inte det är någon idé att ens försöka leva ett bra liv, men Charlie försöker ingjuta nytt hopp. Arm i arm ger de sig av mot soluppgången med ett leende på läpparna.

Inför visningen: Introduktion

För att lättare finna fokus på samhällsfrågor i samtalet efter "Moderna tider" kan det vara bra att redan i en kort introduktion till filmen före visningen "plantera" några tankar hos barnen. Utan att värdera eller styra deras upplevelse kan man rikta deras uppmärksamhet mot några intressanta aspekter av filmen. Till exempel såhär:

Vi ska se en film som heter "Moderna tider". Är det någon som kan säga vad "modern" betyder? Den här filmen gjordes i början av 1930-talet och handlar just om några saker som var moderna, eller nya, då. Huvudpersonen är en man som inte tycker så mycket om och inte riktigt förstår sig på stora fabriker och nya maskiner. Och att alla människor gör samma saker hela tiden. Han vill inte göra som alla andra.

Den här mannen har inget namn – men vi kan kalla honom Charlie. För han spelas av Charlie Chaplin. Är det någon som sett en film av Chaplin förut? Vet hur han ser ut? När han gjorde "Moderna tider" var han faktiskt världens mest berömda person – alla visste vem han var och nästan alla älskade honom. Han var också en av världens rikaste människor. Ändå gjorde han en film som handlar om en fattig och ganska ensam människa. Det kanske beror på att han själv var väldigt fattig när han var liten.

Då bodde han ensam med sin bror i London och när han var i er ålder arbetade han för att kunna få mat och betala hyra. Och han sade långt senare, när han var rik och berömd, att han aldrig kunde glömma hur det var att vara fattig och hungrig och att han aldrig skulle vänja sig vid att leva lyxigt.

Fattigdom och klasskillnader

Filmen "Moderna tider" utspelar sig under en period som brukar kallas Depressionen och som var svår för många människor över hela världen. Det började med den stora börskraschen 1929 och på den följde att många förlorade sina pengar och företag avskedade sina anställda. Många blev arbetslösa, fattiga och hungriga. Många hade inte råd att ha ett riktigt hem och många kunde inte köpa mat för dagen.

- Hur märker man att människorna i filmen är fattiga? Syns det på dem? Varför vill Charlie hamna i fängelse?
- Situationen under Depressionen liknade på flera sätt den vi har i dag med finanskris. Har ni hört talas om finanskrisen? Vilka länder har särskilt drabbats av den? Vad händer människorna i till exempel Grekland, Irland och Spanien som har fått det sämre ekonomiskt?
- Sverige har inte drabbats så hårt av den globala finanskrisen. Ändå blir alltför många fattiga också i vårt land; vartionde barn räknas till exempel som fattigt. Kan man se på någon i Sverige att den är fattig? Hur, i så fall? Hur påverkas man av att inte ha några pengar? Vad måste man avstå ifrån?
- Flickan i filmen stjal ju ett bröd; varför? Har man nå-

gonsin rätt att stjäla? Det finns ju en annan sagofigur som också stjal, men han tar bara från de rika och ger till de fattiga för att de ska få det lite bättre. Vem? Är det mer okej att stjäla om man ger bort det man tar till någon som verkligen behöver det?

Det som Robin Hood sysslar med kallas på fint språk för Fördelningspolitik. Det betyder att man delar på de pengar som finns i ett land för att ingen ska behöva vara riktigt fattig. Alla som bor i ett land betalar skatt på de pengar som de tjänar och om man tjänar riktigt mycket och är rik så betalar man mer än om man tjänar lite pengar. Det är för att samhället ska bli mer rättvist. Man försöker på det här sättet jämna ut det som man kallar klasskillnader, det vill säga att vissa är väldigt rika medan andra är väldigt fattiga.

- Klasskillnaderna märks ju i "Moderna tider" också. När filmen utspelar sig så var USA (precis som nu) ett av världens rikaste länder, så det fanns alltså väldigt mycket pengar i landet och många rika människor. Vilka är det som är rika i filmen? Hur märker man det? Och ändå var det flera miljoner människor som var arbetslösa och jättefattiga och bodde i sådana små skjul som Charlie och flickan gör i filmen.

- Och så är det ju även i Sverige i dag: Sverige är ju ett av världens rikaste länder och ändå finns det människor som bor i trappuppgångar och barn som inte får följa med på skolutflykter därför att familjen inte har råd. Vad kan man göra åt det?

Arbete/arbetsvillkor/arbetslöshet

- I filmen har ju Charlie en hel rad olika jobb. Vilka? (Fabriken, skeppsvarvet, varuhuset, fabriken igen, restaurangen.) Tycker han om att arbeta? Varför inte?

- Man kan säga att Chaplin ville visa hur fel det blir när en del människor får arbeta alldeles för hårt medan andra inte får arbeta alls. Vad händer med Charlie när han tvingas arbeta alldeles för snabbt? (Hans kropp "hakar upp sig" och lite senare blir han tokig och tas in på sjukhus.) Men även om arbetarna i fabriken redan jobbar väldigt hårt vill chefen att de ska jobba ännu mer. Varför? Vad är matningsmaskinen som en uppfinnare kommer och demonstrerar till för? Chaplin sade en gång att "arbetsbesparande maskiner och andra moderna uppfinningar var ju inte tänkta att öka profiten utan att hjälpa mänskligheten i sin strävan efter lycka." Hur kan maskiner hjälpa människor? Hur kan de tvärtom vara dåliga för människor?

- Charlie har ju inte ett jobb hela tiden. Vad kallas det när man inte har ett jobb men vill ha ett? Varför är det inte bra att vara arbetslös?

- Om man har det väldigt dåligt på sitt jobb – till exempel om man tvingas arbeta alldeles för hårt, om man inte får rast eller om man får dåligt betalt – vad kan man göra då? Vid ett tillfälle i filmen måste Charlie sluta arbeta därför att det blir strejk. Vad är strejk? Varför tror ni att det blir strejk?

I Sverige finns det en massa lagar och regler som gör att de flesta har det bra på jobbet. Men i många andra länder är det inte lika reglerat, till exempel i Kina, Pakistan och Bang-

ladesh. Där är det många som arbetar väldigt hårt för att till exempel sy kläder som sedan säljs i butikerna i Sverige. Så även om det numera är ganska rättvist på arbetsplatserna i Sverige så är det i stället väldigt orättvist mellan arbetare i olika länder.

Men det finns ju inte bara regler för hur man ska ha det på arbetsplatsen utan också i skolan. Man får till exempel inte gå för långa skoldagar eller ha för lite raster eller för liten skolgård. Det var faktiskt inte så länge sedan som lärarna fick slå eleverna som straff. Den så kallade barnagan blev olaglig 1979.

- Känner ni till de rättigheter ni har i skolan? Vad kan ni göra om ni är missnöjda med någonting? Har ni protesterat mot någonting någon gång? Hur gick i så fall det?

Hem, hemlöshet, frihet

- Var bor Charlie i filmen? När han träffar flickan frågar han var hon bor. Minns ni vad hon svarar? ("Lite här och där – överallt!") När de sitter i gräset utanför ett hus börjar Charlie fantisera om deras drömhjem. Hur ser det ut? Skulle ni själva vilja bo så?

- Lite senare, medan Charlie är i fängelse, har flickan hittat ett hus åt dem. Hur är det huset? Tror ni att det finns människor som bor så? När filmen spelades in fanns det människor som bodde i sådana ruckel i städernas utkanter för att de inte hade råd med riktiga hus eller lägenheter. Och det finns det i dag också: människor som är hemlösa eller bor i tält eller husvagn.

- Var bor Charlie och flickan i slutet av filmen? Verkar de glada i slutet av filmen? De har ingenstans att bo och de har inga jobb men de har varandra och de verkar ha väldigt roligt ihop. De känner sig nog "hemma" när de är med varandra. Men i verkligheten: räcker det med att ha en kompis för att man ska klara sig och må bra?

- Precis i början av filmen visas en massa djur som trängs. Vad är det för slags djur? (Får.) Vad har fåren för färg? (Alla

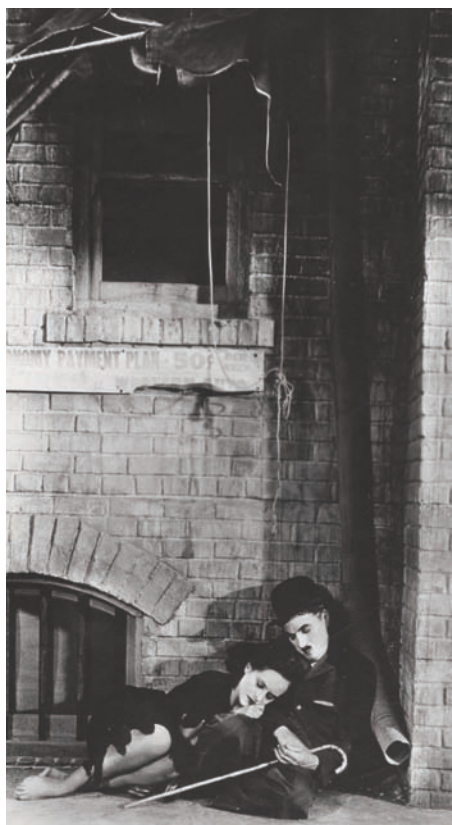
är vita utom ett, i mitten, som är svart.) Vet ni vad uttrycket "det svarta fåret" betyder? Vem tror ni är "det svarta fåret" i filmen? På vilket sätt är Charlie och flickan inte som de andra människorna i filmen? Vad gör de som är annorlunda eller busigt? Varför vill de inte göra som alla andra, tror ni? Är de mer fria än de andra människorna? Vad innebär det att vara fri? Är ni fria?

Filmens estetik; stumfilm, talfilm, teknik

- Hur såg filmen ut? Hur lät den? Var det någon som pratade i filmen? Var det en stumfilm? "Moderna tider" brukar räknas som "världens sista stumfilm" därför att man inte spelade in några ljud eller något prat medan man filmade. I stället spelade man in alla ljud efteråt och lade på det på bilderna.

- Men det är samtidigt den första filmen som Chaplin gjorde där man fick höra hans röst, i sången i slutet. Minns ni den? (Den så kallade Manschettvisan.) Vilket språk sjunger han på? Det är ett påhittat språk som låter lite som italienska och melodin är från början fransk men eftersom Charlie har tappat bort sångtexten hittar han bara på en text som är rent nonsens. Men han använder ju ett annat "språk" – kroppsspråket, eller pantomimen. Det betyder att man visar med sin kropp och med sina miner vad man känner i stället för att säga det. Det är en svår konst som Charlie Chaplin var en verklig expert på. Hur skulle ni se ut om ni var pantomimskådespelare och skulle visa att ni var rädda? Ledsna? Arga? Glada? Kan man berätta vad som helst via pantomim? Vad används i filmen som komplement till kroppsspråket? (Textskyltar och musik.) Tror ni att man kan göra en stumfilm om vad som helst?

Chaplin tyckte att pantomimen var en finare och mer intressant konstform än talfilm och med sina filmer visade han att man kunde göra stumfilm om nästan vad som helst. Han menade också att pantomimen eller kroppsspråket var ett universellt språk som kunde förstås av alla människor över hela världen medan det talade

språket ju är olika i olika länder och på det sättet är tal-film mycket mer nationell och ses mest av de som bor i det landet vars språk talas i filmen.

Så var det inte med stumfilmen, den sågs mycket mer över nationsgränserna och till exempel så var fransk, tysk, svensk och dansk film väldigt stor i USA på 1910- och 20-talet. Chaplin var väldigt mycket för att alla människor från alla länder skulle mötas och förstå varandra, han tyckte inte så mycket om nationer och gränser mellan länder. Han kallade sig "internationalist" och ville till exempel aldrig kalla sig amerikan trots att han bodde och arbetade i USA större delen av sitt liv.

• När ni såg ”Moderna tider”, tänkte ni mycket på att filmen var en stumfilm? Och/eller att den var svartvit i stället för i färg? Störde ni er på det eller tyckte det var dåligt? Om ni glömde bort det efter en liten stund – varför gjorde ni det, tror ni? Vad är det som gör en film bra? Är det någon särskild scen som ni kommer att minnas från ”Moderna tider”? Varför just den?

Tips: läsa och titta vidare

Böcker:

Barns tankar om fattigdom i Sverige (Stockholms stadsmission, 2011)

Charlie Chaplin, Min självbiografi (Norstedts/Pan, 1974)

Joan Mellen, Modern Times (BFI Film Classics, 2006)

Filmer:

The Artist (Michel Hazanavicius, 2011)

Singin' in the Rain (Stanley Donen och Gene Kelly, 1952)

Stadens ljus (Charlie Chaplin, 1931)

Sunset Boulevard (Billy Wilder, 1950)

Produktionsuppgifter

USA 1936

Originaltitel: **Modern Times**

Producent, manus & regi: Charlie Chaplin

Foto: **Roland Totheroh & Ira Morgan**

Scenografi: **Charles D Hall & Russell Spencer**

Originalmusik: **Charlie Chaplin**

I rollerna

En fabriksarbetare - Charlie Chaplin

En flicka - Paulette Goddard

Restaurangägare - Henry Bergman

Big Bill - Stanley J Stanford

Mekaniker - Chester Conklin

Inbrottsstjuvar - Hank Mann & Louis Natheaux

Fabriksboss - Allan Garcia

Tekniska uppgifter

Speltid: 91 minuter

Format: dvd

Bild: Normalbild 1,37:1

Censur: Barntillåten

Svensk premiär: 16 april 1936

Distribution

FilmCentrum, Box 17099, 104 62 Stockholm www.filmcentrum.se beställning@filmcentrum.se, 08 545 275 00

Redaktion

Andreas Hoffsten, Film och samhälle, Svenska Filminstitutet, juni 2012